

Piet Scheele

Het Fries Natuur Museum

Begin 1989 werd het beleidsplan 1989-1992 van het Fries Natuur Museum te Leeuwarden gepresenteerd. Nu ruim anderhalf jaar na de opening van het nieuwe gebouw en de nieuwe expositie, is het een mooi moment om zowel terug als vooruit te blikken met H. Wijnandts, directeur-konservator en J. G. Hooring, voorzitter van het bestuur van het museum.

NOORDERBREEDTE 90-57

Het museum is in 1923 ontstaan door een initiatief van Gerrit Bosch, een befaamde vogelkonnekserveerder en verzamelaar die een onderkomen zocht voor zijn inmiddels grote kollektie zelf opgezette dieren. Begin 1923 stelt hij een cirkulaire samen waarin hij het plan uiteenzet om: *'eene vereeniging te stichten met het doel met de bestaande collectie als grondslag eene historische verzameling bijeen te brengen'*. Hij roept belangstellenden voor een vergadering op 19 maart 1923 bijeen en op deze vergadering wordt besloten tot de oprichting van een vereniging. Op 18 mei 1923 wordt dan de vereniging Fries Natuur Museum (FNM) een feit. In 1925 kan men dan de eerste permanente tentoonstellingszaal betrekken boven de koffiezaal in de Prinsentuin. Omdat in de jaren daarna de kollektie steeds verder wordt uitgebreid is met name in de beginjaren de huisvesting een probleem, zodat er heel wat keren verhuisd wordt. Uiteindelijk belandt men in 1940 in de voormalige Stadsbank van leening in de Herestraat. In 1959 wordt de eerste betaalde beheerder aangesteld. Het is Gerrit Stobbe die later directeur-konservator zal worden en tot zijn plotseling overlijden in 1987 in dienst van het museum zal blijven. Met de benoeming van Stobbe komt het FNM in een stroomversnelling, zowel intern als extern vinden er veel activiteiten plaats. Er worden veel lezingen en tentoonstellingen georganiseerd, lesbrieven gemaakt en er gebeurt veel onderzoek. Resultaten daarvan worden vaak vermeld in het in 1956 opgerichte ledenblad, dat vanaf 1965 Veld en Vitrine gaat heten. Het aantal bezoekers stijgt door de jaren heen gestaag, zodat er in 1977 bijna dertienduizend bezoekers geteld worden. Het aantal leden van de vereniging stijgt tot boven de duizend. Nadat in het begin van de jaren tachtig duidelijk wordt dat het pand aan de Herestraat te klein begint te worden en de inrichting ook niet meer van deze tijd is, ontstaat in 1983 het plan om te verhuizen naar het voormalig Stadsweeshuis aan de Schoenmakersperk. Vier jaar later en na besteding van vier miljoen gulden voor de restauratie van het uitgerande gebouw en ruim een miljoen voor de inrichting, is het dan op 14 oktober 1987 zover dat het nieuwe museum kan worden geopend.

Modern museum

Bij de rondleiding door directeur Wijnandts in het prachtig verbouwde pand, is meteen zichtbaar dat het hier om een modern, mooi ingericht museum gaat. Lichte tinten overheersen en de expositie is ruim en overzichtelijk opgezet. Wijnandts: *'We hebben het pand dusdanig verbouwd dat er met behoud van de oude sfeer van het voormalige weeshuis toch een modern museum zou ontstaan. Dat is ook de reden dat we de bestuurskamer waar we zometeen gaan zitten helemaal in oude stijl intact hebben gehouden. Ten aanzien van de expositie hebben we*

Oud-direkteur-konservator Gerrit Stobbe

Voorzitter Joop Hooiring en directeur-konservator Harry Wijnandts

bewust gekozen voor een ruime opzet omdat men vitrines vol met opgezette dieren en zalen vol foto's toch niet kan verwerken. Een goede selectie op ieder gebied blijft tenminste interessant en de opgedane kennis blijft ook veel beter hangen. Verder hebben we het geheel ook boeiender willen maken door er veel variatie in te brengen en er doe-dingen in te verwerken. Zo zijn er bijvoorbeeld allerlei voedelingen, kan men door mikroskopen bekijken wat er onder water leeft, hebben we elektrospel-achtige opstellingen, een diorama van de das en een heel groot model van een driehoornmestkever. Voor de indeling van de expositie hebben we het Friese landschap als leidraad genomen. De expositie bestaat uit: Friesland vroeger, het waterland, de heide, het bos, de wadden, het kultuurlandschap en de stedelijke omgeving. Daarnaast hebben we een bruin museum dat een aardige indruk geeft van hoe een gedeelte van het museum er vroeger uitzag.'

Edukatieve taak

'De edukatieve taak van het museum is enorm gegroeid, en ook de inrichting van het museum is nu meer op het onderwijs gericht. Naast de hoge aantallen basisschoolkinderen die ons museum bezoeken, proberen we nu ook meer aansluiting te krijgen met het voortgezet onderwijs. Omdat het nivo van de vaste tentoonstelling op de leeftijd van \pm tien jaar is afgestemd, hebben we voor het voortgezet onderwijs per jaar twee steeds wisselende thema's. Voor 1989 waren dat de voortplanting in het dierenrijk en voortplanting bij de mens. Daarnaast produceren we allerlei brochures en lesbrieven en zijn we bezig met het walkmanproject. Dit project zal de bezoeker de mogelijkheid gaan bieden om tijdens een rondgang in het museum met behulp van een walkman meer informatie te krijgen over de achtergronden van het geëxposeerde. Scholen kunnen bovendien diaserie's, opgezette dieren en informatiedozen bij ons lenen. Het museum heeft een overeenkomst met de gemeente Leeuwarden gesloten waarmee het museum de natuur en milieu-edukatieve taak, gericht op de scholen in de gemeente Leeuwarden, op zich neemt en de gemeente zich verplicht deze taak te financieren. Voor deze taak is een extra natuur- en milieu-edukatief medewerker benoemd, deze kan nu bovendien makkelijk gaan samenwerken met onze milieu-edukatief medewerker, die met zijn activiteiten de hele regio bestrijkt.'

Provinciaal kernmuseum

Voorzitter J. Hooiring stelt dat wat de organisatie betreft er nogal wat veranderd is sinds de verhuizing. 'Behalve een nieuwe directeur-konservator zijn er nog drie nieuwe medewerkers aangetrokken. Dit laatste komt doordat het

